

BYGGNINGSVERKONGRESSEN 3. - 5. 09. 2014

INNHold

Se "Timeplan" for tid og sted
for de ulike sesjonene!

Påmelding og mer info:
www.bygningsvernkongressen.org

Hva betyr tallkodene?

Bokstavene viser kategori for sesjonene:
PLE - Plenumssesjoner hver dag 12-12.50
H - Håndverksforskning - teori
F - Forvaltning - teori
B - Bygningsvern på tvers - omvisning
T - Teori og demonstrasjoner av tradisjonshåndverk
P - Praxis og praktiske øvelser i tradisjonshåndverk

Samarbeidspartnere:

GÖTEBORGS UNIVERSITET

NORSK
HÅNTERKS-
INSTITUTT
SENTER FOR IMMATERIELL KULTURARV

Historielaget

NIKU
Norsk institutt for
kulturminneforskning

NIDAROS DOMKIRKES
RESTAURERINGSARBEIDER

Maihaugen

Sesjon		Innhold	Ansvarlig
PLE	Håndverk på tvers - Plenum	<i>Ingen påmelding!</i>	
PLE1	Noen heftige prosjekter	Alle bevaringstiltak innebærer også destruksjon, men vi må tørre å gjøre valg. Vi studerer dialoger mellom folk og bygninger innen noen heftige prosjekter for å se hvordan dette kan håndteres. Åpning TradLab.	Plenum: Friluftsteatret for alle
PLE2	Materialkvalitet. Myter, før og nå	Mureren, maleren, tømreren, smeden og snekkeren trenger tilgang på råvarer av riktig kvalitet. Vi ser på nyanser og konsekvenser ut fra materialforståelse.	Plenum: Friluftsteatret for alle
PLE3	Kulturminnevernet. Pynt eller fakta? Avslutning	Vi har ulike perspektiver på vern og håndverk og ser på konsekvenser av ulike praksiser. Er de bærekraftige?	Plenum: Festplassen for alle
PLE4	NM i tæljing	Hugging med ulike teknikker og ut fra ulike målsetninger. Vi bedømmer både stil, fart og resultat. Åpen påmelding, deltagere må stille med egen øks.	Festplassen for alle
H	Håndverksforskning -Teori	<i>Husk påmelding!</i>	
H001	Seks heftige prosjekter Terje.Planke@norskfolkemuseum.no	Foredrag fra seks heftige nordiske bygningsvernprosjekter som setter nye standarder for håndverksarbeidet.	Norsk Folkemuseum
H002	Håndverksforskning Gunnar.Almevik@conservation.gu.se	Hva skjer når vi forsker på håndverket med håndverkerens eget perspektiv? Hvilken kunnskap brytes fram innenfor dette feltet akkurat nå, og hva er deres nye metoder?	Gunnar Almevik Universitetet i Göteborg
H003	Kunnskap om håndverk i arkivene line.gronstad@norskfolkemuseum.no	Det er mange arkiver som har viktig informasjon på mange tradisjons-håndverk men vi har vært lite flinke til å benytte dette materialet. Her får vi eksempler på hva som finnes i litteraturen og i arkivene.	Line Grønstad Norsk Folkemuseum/ Norsk etnologisk granskning
H004	Datering og dendrokronologi jan.stornes@niku.no	Vi diskuterer dendrokronologiens muligheter og utfordringer, og ser naturvitenskapen opp mot vårt behov for kulturhistoriske dateringsteknikker. Skravlesesjonen holdes i Raulandsstua mens det blir omvisning på bygningene mot slutten.	Jan Michael Stornes NIKU - Norsk Institutt for Kulturminneforskning
H005	Tømmerhus og nov Goran.Andersson@conservation.gu.se	Nov, laft og knute. På svensk og norsk. Noen grunntyper og mange dialeter. Her blir det fokus på geometri og logikk. Preking innendørs og en lengre novvandring i friluftsmuseet for å studere utviklingen. Kun adgang for nerder!	Göran Andersson Universitetet i Göteborg

H006	Bygningsdelsmagasin og perspektiver på bevaring henning.jensen@norskfolkemuseum.no	Norsk Folkemuseum åpnet landets første Bygningsdelsmagasin i 2013. Museets håndverkere holder en omvisning i magasinet og ser på hvordan de forvalter bygningsdelsamlingen. Magasinet har betydning for forvaltningsvalgene som gjøres ved museet og det blir debatt om ulike bevaringsstrategier	Henning Jensen Norsk Folkemuseum
H007	Dokumentasjon av håndverk, objekter og prosesser Gunnar.Almevik@conservation.gu.se	Mediene endres og våre behov er kanskje nye. Men hvordan går vi fram for å dokumentere og bevare håndverk og forskningsprosesser?	Gunnar Almevik Universitetet i Göteborg
F	Forvaltning -Teori	<i>Husk påmelding!</i>	
F010	Bygningsvernets omdømme. Kommunikasjon og eierkontakt sigrid.murud@bnl.no	Hvordan oppfattes og forstås "byggningsvern" blant landets huseiere? Vi ser i dette seminaret på nøkler til god kommunikasjon og publikumskontakt, nasjonalt og lokalt. Målgruppe: Forvaltningen, organisasjoner, media, bedriftsledere og markedsansvarlige.	Sigrid Murud Bygg og Bevar
F011	Stavkirkeprosjektets metodikk og erfaringer ola@fortidsminneforeningen.no	Riksantikvarens store stavkirkeprogram går mot slutten. Prosjektets spesielle metodikk og organisering presenteres av håndverkere, forvaltningen og av eiere. Hva er erfaringene fra prosjektet, og kan dette brukes andre steder?	Ola H Fjeldheim Fortidsminneforeningen
F012	Kulturhistoriske verdier og bygningsforvaltning Siv.Leden@kulturrad.no	Hvordan vurderes kulturhistorisk verdi? Hvilken betydning har kulturhistoriske bygninger, og hvordan skal de forvaltes slik at disse verdiene bevares? Sesjonen tar opp kriterier for verdivurdering og prioritering, forvaltningsplaner og FDV-system, samt generelle restaureringsprinsipper.	Siv Leden Kulturrådet
F013	Morgendagens håndverksutdanning per.berntsen@hist.no	Utdanningstilbudet settes under lupen og vi diskuterer hva som skal til for å sikre en bærekraftig kunnskapsforvaltning innen håndverksfagene.	Per Berntsen HiST Høgskolen i Sør-Trøndelag
F014	Vern, energiforbruk og etterisolering annika.haugen@niku.no	Hvordan senke energiforbruket, ta vare på de kulturhistoriske verdiene og samtidig unngå skader i forbindelse med tiltakene? Erfaringer fra forvaltning, forskning og praksis.	Annika Haugen NIKU - Norsk Institutt for Kulturminneforskning
F015	Konstruksjon av innredninger birte.sandvik@norskfolkemuseum.no	Norsk folkemuseum skal formidle kunnskap om fortida. Foredrag med omvisning og debatt rundt museets valg av innredninger i Wesselsgate 15. Prosjektet, som inneholder en rekke tidsbilder, belyser boskikk og dagligliv fra 1879 til 2002.	Birte Sandvik Norsk Folkemuseum

B	Bygningsvern på tvers - omvisning	Husk påmelding!	
B020	Bygningsvern på tvers: en serie på tre omvisninger om praksis i bygningsvernet. Foredrag <i>Husk påmelding alle 3 dagene!</i> ola@fortidsminneforeningen.no	Spesialtilpassede omvisninger og diskusjoner for oss som jobber innenfor den offentlige forvaltningen eller som ønsker et overblikk over feltet. Vi ser på håndverkets betydning, diskuterer bestillerkompetanse og besøker praksissesjonene. Debatt rundt konkrete eksempler. Omvisningene går over tre økter. Oppmøte i Friluftsteateret.	Ola H Fjeldheim Fortidsminneforeningen
T&P	Praksis - og noen teorisesjoner	Husk påmelding!	
T030	Kulturlandskap: Foredrag: Tre, jern og høy foredrag anne.kristin.moe@norskfolkemuseum.no	Kulturlandskap skapes gjennom menneskers arbeid og dyrenes beiting. Vi ser på forholdet mellom redskap og landskapsvern og undersøker hvordan vi kan ta vare på landskapet og tradisjonene.	Anne Kristin Moe Norsk Folkemuseum
P031	Kulturlandskap. Dokumentasjon: Ljø og rive	Omvisning på Stigums Magasin på Norsk Folkemuseum med vekt på slåtteredskap, smiing og skaff. Oppmåling av utvalgte redskap.	Anne Kristin Moe Norsk Folkemuseum
P032	Kulturlandskap. Arbeid i utmark: Høy og gress	Praksisøkt med slått av høy og gress	Anne Kristin Moe Norsk Folkemuseum
T035	Kalkbrenning og muring foredrag mogens.with@norskfolkemuseum.no	Foredrag om kalkbrenning og lesking. Ulike restaureringsprosjekter presenteres og diskuteres.	Mogens With Norsk Folkemuseum
P036	Kalkbrenning og muring i praksis terje@t-berner.no	Bygging av liten kalkovn, brenning av lokal kalkstein, lesking og bruk av kalkmørtel.	Terje Berner Murmesternes historielag
T037	Murerfaglig omvisning i Oslo, foredrag	Omvisning på nyere bygg i Oslo med vekt på murerfaglig kvalitet og utførelse	Terje Berner Murmesternes historielag
T040	Tørrmuring foredrag espen@kulturmur.no	Foredrag, diskusjon og erfaringer fra tørrmuringsprosjekter og steinhogging. Omvisning i Friluftsmuseet med vekt på ulike tørrmurarbeider.	Espen Martinsen Norsk Folkemuseum
P041	Tørrmuring praksis	Steinvet eller stabling og rulting? Muring av kistemur/ dobbellødd og enkeltlødd gjerde ved Jærtunet.	Espen Martinsen Norsk Folkemuseum
P042	Stein: Tukting og kløyving	Tradisjonelle steinbearbeidingsmetoder med mukkert, kiler og meisel.	Espen Martinsen Norsk Folkemuseum

P043	Hugging av kleberstein rune.langaas@kirken.no	Bli kjent med den profesjonelle steinhoggeren. Demonstrasjon og veiledning.	Rune Langås Nidarosdomens Restaureringsarbeider
T045	Malingsteori, bindemidler og fargeanalyse foredrag Stian.Myhren@norskfolkemuseum.no	Maling og farger: Foredrag om bindemidler, pigmenter og fargeanalyser. Hva kan vi forstå ut fra en fargeanalyse, og hvilken linoljemaling er best?	Stian Myhren Norsk Folkemuseum
P046	Fargeundersøkelse i praksis Niels.Gerhard.Johansen@norskfolkemuseum.no	Innføring i lagvis avdekning av historiske malingslag.	Niels Gerhard Johansen Norsk Folkemuseum
P047	Grunnkurs komposisjonsmaling malerlouise@yahoo.no	Deltagerne får en praktisk innføring i koking og maling med komposisjonsmaling samt malingens egenskaper og kvaliteter.	Anne Louise Gjør Malermester
P048	Grunnleggende innføring i dekorasjonsmaling post@klaveness.no	Fokus på materialer og teknikker. Vekt på strek-, sjablon- og laserteknikker.	Ole Andreas Klaveness Malermester
P049	Krittkroting og tjelding/ åkler anne.kristin.moe@norskfolkemuseum.no	Diskusjon/ foredrag og praktisk skuring og kroting på tømmervegger.	Anne Kristin Moe Norsk Folkemuseum
T050	Historisk rekonstruksjon av arkeologiske funn foredrag charlotte.melsom@marmuseum.no	Presentasjon av ulike arkeologiske funn, som skip og langhus, hvor håndverkskunnskapen har fått en sentral plass i rekonstruksjonsarbeidet.	Charlotte Melsom Norsk Maritimt Museum
P051	Arkeologi og håndverk: dokumentasjon og rekonstruksjon tori.falck@marmuseum.no	Innføring i tankegang og metodikk ved dokumentasjon og rekonstruksjon i Norsk Maritimt Museums Dokulab, BåtLab'en og ved KHM.	Tori Falck Norsk Maritimt Museum
P052	Arkeologi og båt: seilas Terje.Planke@norskfolkemuseum.no	Seilas med Renessansekuta "Vaaghals". Båten er rigget på 1600-tallsmanér med to råseil, ett på stormasta og ett på fokkemasta. Debatt rundt båt og "hypotesetesting".	Terje Planke Norsk Folkemuseum

Husk påmelding!

for mer info se: www.bygningsvernkongressen.org

T60	Skog, virke og kulturminnevern foredrag stene.berg@ra.no	Virke til ulike istandsettingstiltak. Presentasjon av materialkvaliteter iht ulike kilder med påfølgende diskusjon av skogsbilde før og nå.	Stene Berg og Arnt Magne Haugen Riksantikvaren
P061	Kirketak og tjære i praksis kolbjorn.vegar.os@rorosmuseet.no	Forsøk og erfaringsutveksling rundt ulike festemetoder og tjærebreeing av kirketak.	Kolbjørn V. Os Rørosmuseet Bygningsvernssenteret
P062	Spontak gjennom tid og rom Magnus.Wammen@norskfolkemuseum.no	Stikking av spon ut fra ulike materialer og til ulik bruk.	Magnus Wammen Norsk Folkemuseum
T064	Emnestivirkning: Foredrag med omvisninger		Norsk Folkemuseum
P065	Tilvirkning fra stokk til bord Sholmin@gmail.com	Før renessansen var øksen enerådende og alle kløyvde stokker for å lage bord. I dag er det kun noen få tilfeller av godt dokumenterte kløyvingsteknikker. Her kan du lære en av dem!	Siv Holmin
P066	Radialkløyving av eik og tæljing av bord og krokved Janvogtknudsen@gmail.com	Det er ikke bare gran og furu i dette landet. Speilkløyving og telgjing av bord og innved av eik har vært vanlig siden tidenes morgen. Her får du lære hvordan teknikken utøves blant båtbyggere som bygger vikingskip.	Jan Vogt Knudsen Stiftelsen nytt Osebergskip
P067	Fra stokk til tømmer og bjelker - rying sydsvenskbyggkultur@telia.com	Telgjing av veggømmer og sperrerved på ulike måter. Vi hugger framover og bakover, med og uten mage.	Pierre Bosson og Einar Strand
P068	Saging på sagstilling/ kransaging Terje.Planke@norskfolkemuseum.no	Kransagen av valsa stål skapte en liten revolusjon på 1800- tallet. Her går vi løs på saga, sliping, teknologien og teknikken gjennom en praksisøkt.	Terje Planke Norsk Folkemuseum
P069	Dokumentasjon av verktøyspor og verktøy Terje.Planke@norskfolkemuseum.no	Studie av verktøyspor på to bygninger med påfølgende omvisning i verktøysamlingen på Stigums magasin. Dokumentasjon av relevant verktøy til Kjellerbu fra Søndre Disen.	Norsk Folkemuseum
T070	Snekkerfagets utvikling foredrag roald.renmalmo@conservation.gu.se	Det historiske snekkerverkstedet sees med nye øyne etter flere forskningsprosjekter. Her presenteres det viktigste som skjer for tiden mht kilder og metodikk. Noen av foredragene knytter seg opp mot de praktiske snekkerøktene.	Roald Renmælmo Universitetet i Göteborg

P071	Vindusrestaurering og bevaringsstrategier Ingebjorg.Overaasen@maihaugen.no	Bevaringsstrategier for gamle vinduer. Gamle vinduer vil man gjerne ta vare på mest mulig av. Gjør man det best med spunsing, halvsåling, å la det skure og gå, eller nyproduksjon og magasinering? Vi drøfter disse spørsmålene, viser eksempler og lærer noen sentrale teknikker.	Ingebjørg Øveraasen Maihaugen
P072	Smiing av haker og beslag til vinduer - demonstrasjon rune.langaas@kirken.no	Smiing av vindushaker og restaurering av beslag i forbindelse med vindusrestaurering. Presentasjon av teknikker og diskusjon rundt forvaltningsvalg. Åpent for besøk, ingen påmelding nødvendig!	Rune Langås Nidarosdomens Restaureringsarbeider
P073	Skottbenken - praksis Thor.Aage.Heiberg@Sverresborg.no roald.renmalmo@conservation.gu.se	Skottbenken er gjenoppdaget og har revolusjonert vår innsikt i teknikker og tangegangen om det gamle snekkerfaget. Her får du være med i front av kunnskapsutviklingen gjennom praktisk arbeid og diskusjoner.	Roar Renmælmo og Thor Aage Heiberg
P074	I høvelmakerens verksted jarle.hugstmyr@handverksinstituttet.no	Prøv ut og bli kjent med potensialet hos ulike typer tradisjonelle trehøvler til planhøvling og kanting, og se høvelmakeren i arbeid. Et dypdykk i trehøvlenes verden med fokus på funksjon og problemløsning.	Jarle Hugstmyr Norsk håndverksinstitutt
P075	Høvling av barokk- og rokokkolister	Har du fundert på hvordan det kraftige profilerte listverket vi kan finne på hus fra 17- og 1800-tallet ble produsert? Vi produserer lister etter eldre forbilder ved hjelp av tidsriktig håndverktøy, og ser på arbeidsmåter og strategier for å bygge opp sammensatte profiler.	Jarle Hugstmyr Norsk håndverksinstitutt
P076	Ei dør til det eldre snekkerhandverket tomas.karlsson@conservation.gu.se	Følg og utforsk arbeidsmåten for hvordan å snekre en fyllingsdør på 1800-tallsmanér.	Tomas Karlsson Universitetet i Göteborg

Husk påmelding!

for mer info se: www.bygningsvernkongressen.org

P077	Treskjæring gruppe A inger.smedsrud@handverksinstituttet.no	Bli kjent med den profesjonelle treskjæreren. Demonstrasjon og veiledning.	Inger Smedsrud Norsk håndverksinstitutt
P077	Treskjæring gruppe B	Se over, samme kurs er satt opp 2 ganger	Inger Smedsrud Norsk håndverksinstitutt
P078	Tredreier gruppe A	Bli kjent med den profesjonelle tredreieren. Demonstrasjon og veiledning.	Inger Smedsrud Norsk håndverksinstitutt
P078	Tredreier gruppe B	Se over, samme kurs er satt opp 2 ganger	Inger Smedsrud Norsk håndverksinstitutt
T080	Tro, never, torv og harde helletak foredrag	Taket er bygningens viktigste og vanskeligste overflate. Vi ser på tradisjonskunnskapen i noen ulike distrikter og våre erfaringer med å reetablere disse tradisjonene i vår forvaltning.	Grete Holmboe Ryfylkemuseet
P081	Nevertekking og torv grete.holmboe@ryfylkemuseet.no	Tekking med torv og never ut fra tradisjonen i indre Ryfylke. Vi tekker et tak.	Grete Holmboe Ryfylkemuseet
P082	Dråpa. Lapping av neverttak Trond.Oalann@hfk.no	Uten å kunne lappe nevertak vil vi aldri oppnå en bærekraftig forvaltning. Her lærer du å lappe tak med en tradisjonsbærer.	Trond Oalann og Steinar Mølster Hordaland fylkeskommune
P083	Harde tak: skifer grete.holmboe@ryfylkemuseet.no	Vi ser på museets skifertak, bedømmer tilstanden og tekker om et felt på et grindbygg.	Grete Holmboe Ryfylkemuseet
P084	Taktekking – med fokus på kobber og blikk tore.tondevold@handverksinstituttet.no	Kjente taktekkingsmetoder, fra bark og tegl til kobber og blikk. Vi er som snarest innom barketak og tegltak, men har hovedfokus på tradisjonelle tekkemetoder innenfor kobber- og blikkenslagerfaget.	Tore Tøndevold Norsk håndverksinstitutt

For mer info og påmelding, se: www.bygningsvernkongressen.org